

ZAPALENIE OPON MÓZGOWO – RDZENIOWYCH – 5 RZECZY, O KTÓRYCH WARTO WIEDZIEĆ

Wysoka gorączka, dotkliwy ból głowy, intensywne wymioty, narastająca sztywność w karku, światłowstręt – tak najczęściej objawia się rozwijające się zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych – które obok sepsy jest jedną z postaci choroby inwazyjnej.¹ To bardzo poważna i podstępna choroba, która może doprowadzić do śmierci nawet w ciągu kilku godzin, szczególnie jeśli jest efektem zakażenia meningokokami². Światowy Dzień Zapalenia Opon Mózgowo – Rdzeniowych, obchodzony 24 kwietnia, to dobra okazja do tego, aby dowiedzieć się więcej na temat tej choroby i jej profilaktyki³. A o tym, jak się przed nią uchronić warto mówić – badania pokazują bowiem, że wiedza na ten temat wciąż nie jest wystarczająca⁴.

Po pierwsze, warto wiedzieć, że... inwazyjna choroba meningokokowa (IChM), która może przebiegać pod postacią zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i sepsy, to choroba, której nie wolno lekceważyć – można na nią zachorować w każdym wieku, jednak szczególnie narażone na zachorowanie są niemowlęta, dzieci i młodzież². Co szczególnie ważne - w diagnozie IChM liczy się każda minuta: chociaż choroba zdarza się stosunkowo rzadko, jednak może doprowadzić do śmierci w ciągu kilku godzin². U osób, które przeżyły IChM, choroba została rozpoznana odpowiednio wcześniej². U niektórych osób dochodzi jednak do trwałego okaleczenia, zaś u innych całkowity powrót do zdrowia jest długotrwały². Według wstępnych danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny, w 2016 r. w Polsce na zapalenie opon mózgowych i sepsę spowodowane przez meningokoki zapadło 165 osób⁵.

Po drugie, warto wiedzieć, że... bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych może mieć różne przyczyny – główne z nich to meningokoki (*Neisseria meningitidis*), bakterie pałeczki hemofilnej typu b i pneumokoki^{1,6}. Ponad połowa osób (55 proc.), które w 2016 r. doświadczyły zakażenia meningokokami, zachorowała na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu⁵. Najczęstsze objawy tej choroby to gorączka, ból głowy, wymioty, światłowstręt i sztywność karku¹. Jedna na pięć osób (około 20 proc.), które przeżyły zapalenie opon mózgowych spowodowane przez meningokoki, cierpi na długotrwałe konsekwencje choroby, takie jak uszkodzenie mózgu, choroba nerek, utrata słuchu czy amputacja kończyn⁷.

Po trzecie, warto wiedzieć, że... meningokokowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych – to poważna infekcja błony otaczającej mózg i rdzeń kręgowy⁹. Jego przyczyną są meningokoki – bakterie, które dostają się do organizmu najczęściej drogą kropelkową albo przez bezpośredni kontakt z wydzieliną dróg oddechowych osoby chorej lub częściej bezobjawowego nosiciela^{10,9}. Meningokoki to cała rodzina bakterii¹¹. Występują w 12 różnych grupach, w Polsce dominują grupy B i C¹¹. Inwazyjna choroba meningokokowa (IChM) jest uznawana za najcięższy rodzaj bakteryjnego zakażenia nabytego poza szpitalem i może występować pod postaciami posocznicy (sepsy) oraz zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych¹⁰. To bezwzględna i groźna choroba – co 8 minut 1 osoba na świecie umiera z powodu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych, wywołanego właśnie przez meningokoki¹². IChM może w ciągu 24 godzin doprowadzić do śmierci, a przy tym bywa trudna do zdiagnozowania^{8,13}. Współczynnik śmiertelności wśród chorych na inwazyjną chorobę meningokokową w 2015 roku wyniósł 13 proc. ogółem, zaś dla dzieci poniżej pierwszego roku życia – 22,6 proc¹¹.

Po czwarte, warto wiedzieć, że... ochrona przed inwazyjną chorobą meningokokową jest możliwa poprzez szczepienia ochronne^{10,14}. W Polsce to niemowlęta i małe dzieci powinny być w pierwszej kolejności szczepione przeciwko meningokokom grupy B¹⁴. Szczepić przeciwko meningokokom grupy B można dzieci już po ukończeniu 2. miesiąca życia¹⁰. W Polsce szczepienia przeciwko meningokokom należą do grupy szczepień zalecanych, czyli płatnych¹⁵.

Po piąte, warto wiedzieć, że... badania, przeprowadzone przez Millward Brown na zlecenie GSK pokazują, że wciąż pozostaje wiele do zrobienia, jeśli chodzi o wykonywanie szczepień przeciwko meningokokom i o społeczną wiedzę na ten temat⁴. Zgodnie z wynikami badań, w Polsce 58 proc. kobiet w ciąży i mam dzieci w wieku do 6 miesięcy posiada wiedzę na temat szczepień przeciw meningokokom, jednak tylko 9 proc. z nich wie, w jakim wieku należy poddać dziecko szczepieniu⁴. Wśród matek najbardziej znanym objawem zakażenia meningokokami jest gorączka, jednak ponad połowa badanych matek (51 proc.) nie ma wiedzy o objawach tej choroby⁴. Badania wskazują, że potrzeba poszerzenia wiedzy na temat zakażeń meningokokowych wśród mam w Polsce jest wciąż znacząca – ta wiedza jest kluczowa, aby skutecznie zapobiegać, wcześnie rozpoznawać i leczyć inwazyjną chorobę meningokokową, ponieważ wczesne rozpoznanie i szybkie wdrożenie odpowiedniego leczenia jest istotnym czynnikiem poprawiającym rokowania u dzieci, a stosowanie szczepień jest najlepszą metodą profilaktyki przed meningokokowym zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych¹⁶.

Więcej informacji o zakażeniach meningokokowych znajdziesz pod adresem www.wyprzedzmeningokoki.pl.

Referencje:

1. Magdzik W., Naruszewicz-Lesiuk D., Zieliński A., Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i praktyka, Alpha-Medica Press, Bielsko-Biała 2007.
2. Jackowska T., Wagiel E., Inwazyjna choroba meningokokowa – praktyczne wskazówki dla lekarzy [w:] Postępy Nauk Medycznych, t. XXVII, nr 10B, 2014, Dostępne na: http://www.pnmedycznych.pl/wp-content/uploads/2015/01/pnm_2014_10b_044_050.pdf [Ostatni dostęp: 7.04.17.].
3. World Meningitis Day. Confederation of Meningitis Organisations. Dostępne na: <http://www.comeningitis.org/world-meningitis-day/> [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
4. Millward Brown na zlecenie GSK, Szczepienia dziecięce. Postawy i stosowanie przez kobiety w ciąży i młode matki, Warszawa 2017, <http://pl.gsk.com/pl/kontakt/informacje-prasowe/2017/szczepienia-dzieci%C4%99ce-postawy-i-stosowanie-przez-kobiety-w-ci%C4%85%C5%BCy-i-m%C5%82ode-matki-raport-z-badania-xii-2016/>.
5. Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2016 roku. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny. Dostępne na: http://www.wold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/2016/Ch_2016_wstepne_dane.pdf [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
6. CDC, Bacterial Meningitis. Dostępne na: <https://www.cdc.gov/meningitis/bacterial.html> [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
7. Nordqvist C., Meningitis: Causes, Symptoms and Treatments. Dostępne na: <http://www.medicalnewstoday.com/articles/9276.php> [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
8. WHO, Meningococcal meningitis, <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs141/en/> [Ostatni dostęp: 10.04.2017].
9. Konior R., Wojteczek J. Brońmy się przed meningokokiem. Medycyna Praktyczna. Warszawa, 2013. Dostępne na: <http://pediatria.mp.pl/wywiady/83101.bronmy-sie-przed-meningokokiem> [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
10. Konior R., Szczepienia przeciwko meningokokom [w:] Inwazyjna Choroba Meningokokowa, PZWL, Warszawa 2016
11. KOROUN, Inwazyjna choroba meningokokowa (ICHm) w Polsce w 2015 roku. Dostępne na: http://www.koroun.edu.pl/pdf/ICHM_2015.pdf [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
12. Naghavi, Mohsen, et al. Global, regional, and national age-sex specific all-cause and cause-specific mortality for 240 causes of death, 1990-2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. The Lancet 2015, 385: 117-171. Dostępne na: [http://thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(14\)61682-2.pdf](http://thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(14)61682-2.pdf) [Ostatni dostęp: 10.04.17.].
13. Rosenstein NE, et al. Meningococcal disease. N Engl J Med 2001; 344:1378-88.
14. Moszyńska D., Wysocki J. Podstawa leczenia jest szybkie podanie antybiotyku. [w]. Praktyka lekarska. Styczeń 2016 (126).
15. Program Szczepień Ochronnych na rok 2017. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 04 stycznia 2017r.. Dostępne na: http://gis.gov.pl/images/ep/so/ps0_2017_-_nowelizacja.pdf [Ostatni dostęp: 07.04.17.].
16. Inwazyjna Choroba Meningokokowa. Opisy przypadków. Epidemiologia. Praktyka. Dodatek specjalny do kwartalnika Analiza przypadków w pediatrii. PWZL. 2016.

W celu uzyskania dodatkowych informacji lub zamówienia wywiadu dla mediów należy skontaktować się z:

Urszula Karniewicz
Menedżer Komunikacji Korporacyjnej / Corporate Communications Manager
ul. Rzymowskiego 53, Warszawa
e-mail: urszula.m.karniewicz@gsk.com
Tel: +48 504 144 704

Karolina Krzysik - Klemanów
Biuro prasowe
e-mail: krzysik@mccconsultants.pl
Tel. 662 031 031

O GlaxoSmithKline

GlaxoSmithKline to jedna z wiodących firm branży farmaceutycznej i opieki zdrowotnej na świecie. Prowadzi badania mające na celu poprawę jakości życia ludzkiego, pozwalając ludziom osiągać więcej, czuć się lepiej i żyć dłużej. Realizując misję poprawy jakości życia ludzi, tworzymy nowoczesne leki i szczepionki oraz angażujemy się w zwiększanie dostępu do efektywnych terapii i edukacji zdrowotnej dla polskich pacjentów. Pragniemy być odpowiedzialnym partnerem, budując oparte na zaufaniu relacje z uczestnikami polskiego systemu ochrony zdrowia, stawiającym na dialog i transparentną współpracę. Będąc wiodącym inwestorem w branży farmaceutycznej w Polsce, wnosimy swój wkład do zrównoważonego, długoterminowego rozwoju społecznego i gospodarczego. Więcej informacji o firmie znajduje się na stronie pl.gsk.com

O GlaxoSmithKline Biologicals

GlaxoSmithKline Biologicals (GSK Biologicals), dział szczepionek w firmie GlaxoSmithKline, to jeden z wiodących producentów szczepionek na świecie i lider innowacji. Firma aktywnie działa na polu badań, rozwoju i produkcji szczepionek. Ma w swoim dorobku ponad 30 szczepionek dopuszczonych do obrotu i 20 w fazie badań. Główna siedziba GSK Biologicals znajduje się w Belgii, a na całym świecie firma posiada 13 strategicznie rozmieszczonych zakładów produkcyjnych.

Adres biura w Warszawie:

PL/BEX/0031/17

GSK Commercial Sp. z o.o., ul. Rzymowskiego 53, 02-697 Warszawa, telefon +48 (22) 576 90 00, fax +48 (22) 576 90 01, NIP 526-28-33-229

Treści zamieszczone w materiale mają wyłącznie charakter informacyjny, nie mogą być traktowane jako forma konsultacji medycznej i nie mogą zastąpić konsultacji lekarza, do którego należy ostateczna decyzja o sposobie i zakresie stosowanego leczenia.

Szczepienie, podobnie jak podanie leku, może wiązać się z wystąpieniem działań niepożądanych. Wszystkie działania niepożądane produktów leczniczych należy zgłaszać do Departamentu Monitorowania Niepożądanych Działań Produktów Leczniczych Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, Al. Jerozolimskie 181C, 02-222 Warszawa, tel. (22) 492-13-01, fax (22) 492-13-09, zgodnie z zasadami monitorowania bezpieczeństwa produktów leczniczych. Formularz zgłoszenia niepożądanego działania produktu leczniczego dostępny jest na stronie Urzędu www.urpl.gov.pl lub Podmiotu Odpowiedzialnego za produkt, którego zgłoszenie dotyczy.